

Samenvatting t.b.v. de ter inzage legging van het PIP, MER en inrichtingsplan De Wieden (1^e periode)

November 2019

Inleiding

In dit stuk leest u waarom wij de natuur in De Wieden gaan versterken. Om dit te kunnen doen moeten we maatregelen uitvoeren. Daarvoor zijn verschillende plannen gemaakt en onderzoeken uitgevoerd.

In deze samenvatting leest u (op hoofdlijnen) meer over deze plannen en onderzoeken, waarom we ze maken en wat er in staat.

Natura 2000 en De Wieden

Omdat de biodiversiteit in Europa al jaren achteruit gaat, is bescherming nodig. Planten en dieren trekken zich weinig aan van landgrenzen en daarom is natuurbescherming in Europees verband geregeld.

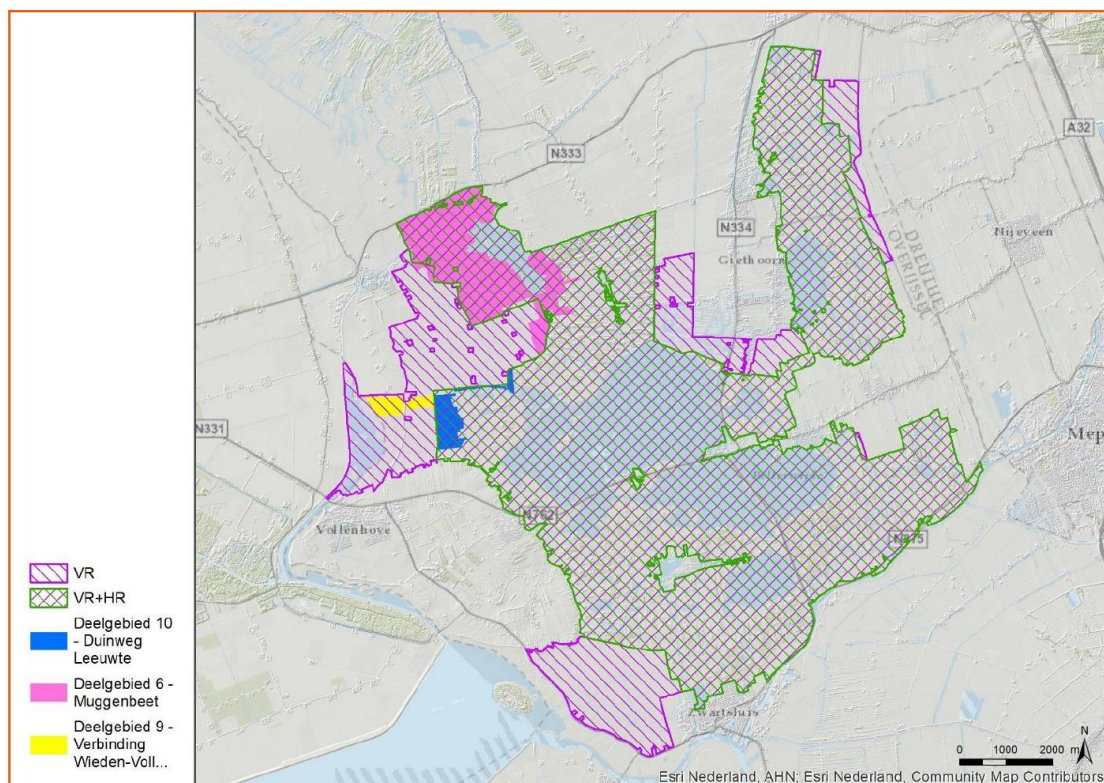
Naar aanleiding hiervan zijn de Natura 2000 gebieden aangewezen. In deze gebieden komen belangrijke soorten voor.

Ook De Wieden is in 2013 als Natura 2000 gebied aangewezen. Dit omdat het een uniek gebied is met kwetsbare natuur, die in heel Europa maar weinig meer voorkomt.

De Wieden is samen met de Weerribben het grootste laagveengebied van Noordwest-Europa. Een belangrijk doel voor dit gebied is om het leefgebied voor verschillende (broed)vogels zoals de Roerdomp, Purperreiger, Grote Karekiet en Bruine Kiekendief uit te breiden. Ook het leefgebied van de Grote Vuurvlinder wordt uitgebreid.

Op onderstaande kaart is het Natura 2000 gebied weergegeven). In dit gebied neemt de provincie natuurmaatregelen die de natuur sterker maakt.

De drie gebieden die met dit plan als nieuwe natuur worden ingericht (Muggenbeet, Verbinding Wieden – Vollenhovermeer en Duinweg Leeuwte) liggen in het Natura 2000 gebied. De ligging van deze deelgebieden vindt u ook op onderstaande kaart.

Natura 2000-gebied De Wieden (paarse en groene arcering en de drie deelgebieden Muggenbeet (roze), Verbinding Wieden-Vollenhoververmeer (geel) en Duinweg Leeuwte (blauw). (VR = Vogelrichtlijngebied, HR = Habitatrichtlijngebied)

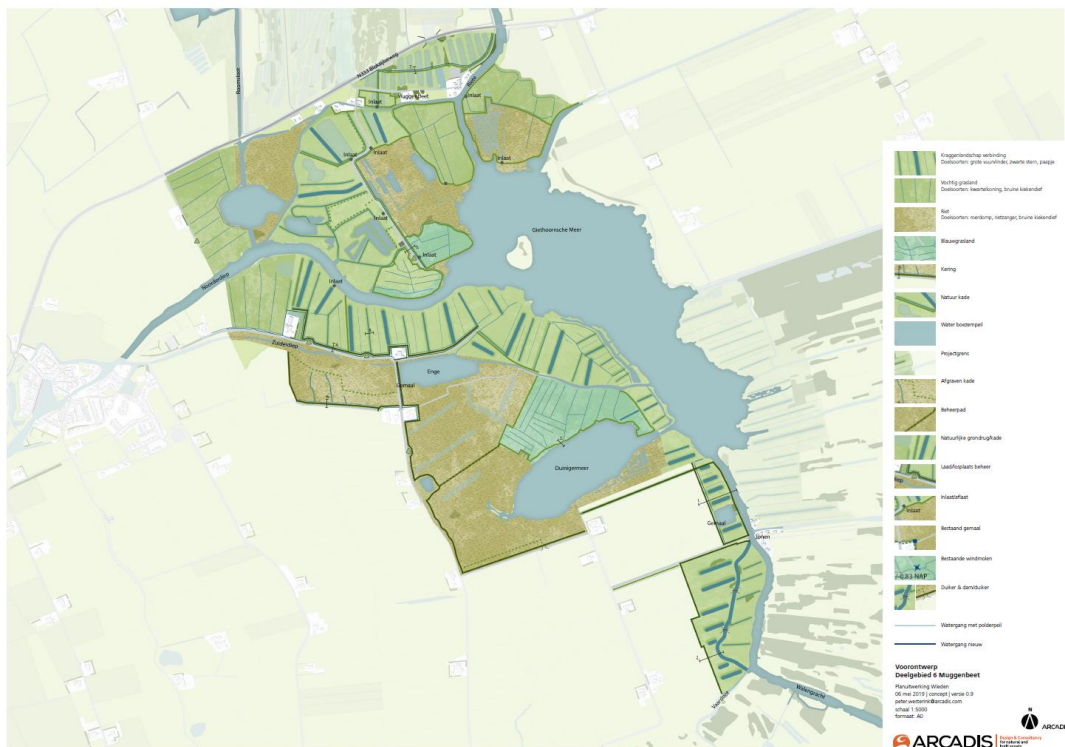
Voor het Natura 2000 gebied gelden doelstellingen om de natuur in stand te houden of uit te breiden. Hieronder kunt u lezen welke doelstellingen de provincie in deze deelgebieden wil bereiken.

De doelstellingen per deelgebied in De Wieden voor de eerste beheerplanperiode

Deelgebied	Type maatregelen en omvang in hectare (ha)
Muggenbeet	- De realisatie van blauwgrasland (10 ha) - De realisatie van leefgebied voor de Grote Vuurvlinder (150 ha) - De realisatie van een verbinding voor de Grote Vuurvlinder tussen Noordmanen en Dwarsgracht/St. Jansklooster - De realisatie van leef-, broed- en foerageergebied voor moerasbroedvogels, zoals de Roerdomp, Rietzanger, Bruine Kiekendief, Kwartelkoning, Porseleinhoen, Zwarte Stern (totaal 184 ha) - Gebied ook geschikt maken als verbinding voor Otter
Verbinding Wieden-Vollenhoververmeer	- Leef- en broedgebied Grote Karekiet (10 ha) - De realisatie van een natuurverbinding tussen De Wieden en het Vollenhoververmeer
Duinweg Leeuwte	De realisatie van leef-, broed- en foerageergebied voor moerasbroedvogels, zoals de Bruine Kiekendief, Porseleinhoen, Zwarte Stern (totaal 22 ha)
Binnen bestaande natuurgebieden	Nieuwe petgaten (90 ha)

Wat gaat er gebeuren in de drie deelgebieden?

Om een ontwerp voor de inrichting van het gebied te kunnen maken dat aansluit bij de doelstellingen hebben we veel onderzoek gedaan naar het gebied. Ook hebben we meedenksessies georganiseerd met inwoners en gebruikers van het gebied. Daaruit is onderstaande inrichting van het deelgebied **Muggenbeet** gekomen.

Voorkeursvariant deelgebied Muggenbeet

Om deze inrichting voor Muggenbeet te maken, moeten we allerlei maatregelen nemen in het gebied. Voor het deelgebied **Muggenbeet** zijn dit de volgende maatregelen:

- Afgraven (nieuwe sloten en verbreden sloten, plagen, historisch meer creëren, maaiveldverlaging)
- Verondiepen greppels
- Verflauwing taluds
- Aanleggen kades
- Watergangen dempen
- Vernatten (peilregime aanpassen)
- Stuwen en gemalen bouwen
- Maaien en afvoeren vegetatie

In bijlage 1 bij het inrichtingsplan is deze voorkeursvariant (voorlopig ontwerp De Wieden) op een groter formaat opgenomen.

Voor de deelgebieden **Verbinding Wieden – Vollenhovermeer** en **Duinweg Leeuwte** hebben we ook onderzoek gedaan en meedenksessies georganiseerd. Hieronder ziet u het eindbeeld van de inrichting van deze gebieden. Deze inrichting zorgt er voor dat we de gewenste natuurdoelen halen. Eén van die doelen is het verbinden van de verschillende natuurgebieden met elkaar.

Voorkeursvariant deelgebieden Verbinding Wieden – Vollenhovermeer en Duinweg Leeuwte

Om bovenstaande inrichting voor Verbinding Wieden – Vollenhovermeer en Duinweg Leeuwte te maken, moeten we allerlei maatregelen nemen in het gebied.

Voor het deelgebied **Verbinding Wieden – Vollenhovermeer** zijn dit de volgende maatregelen:

- Afgraven (plaggen, maaiveldverlaging)
- Verondiepen greppels
- Graven nieuwe watergangen
- Verflauwing taluds
- Aanleggen/verleggen kade(s)
- Aanleggen natuurvriendelijke oevers

Voor het deelgebied **Duinweg Leeuwte** zijn dit de volgende maatregelen:

- Afgraven (plaggen, maaiveldverlaging)
- Verondiepen greppels
- Aanpassen watergangen
- Verflauwing taluds
- Aanleggen/verleggen kade(s)
- Vernatten (peilregime aanpassen)
- In/uitlaat of stuw bouwen (in/uitlaat of stuw)

In bijlage 1 bij het inrichtingsplan is deze voorkeursvariant (voorlopig ontwerp De Wieden) op een groter formaat opgenomen.

Omschrijving van de voorliggende documenten: inrichtingsplan, provinciaal inpassingsplan (PIP), milieueffectrapport (MER) en vergunningen

Voor u liggen diverse documenten. Door middel van deze documenten kunnen de hiervoor beschreven maatregelen om de natuurdoelen te halen worden uitgevoerd. Deze documenten zijn:

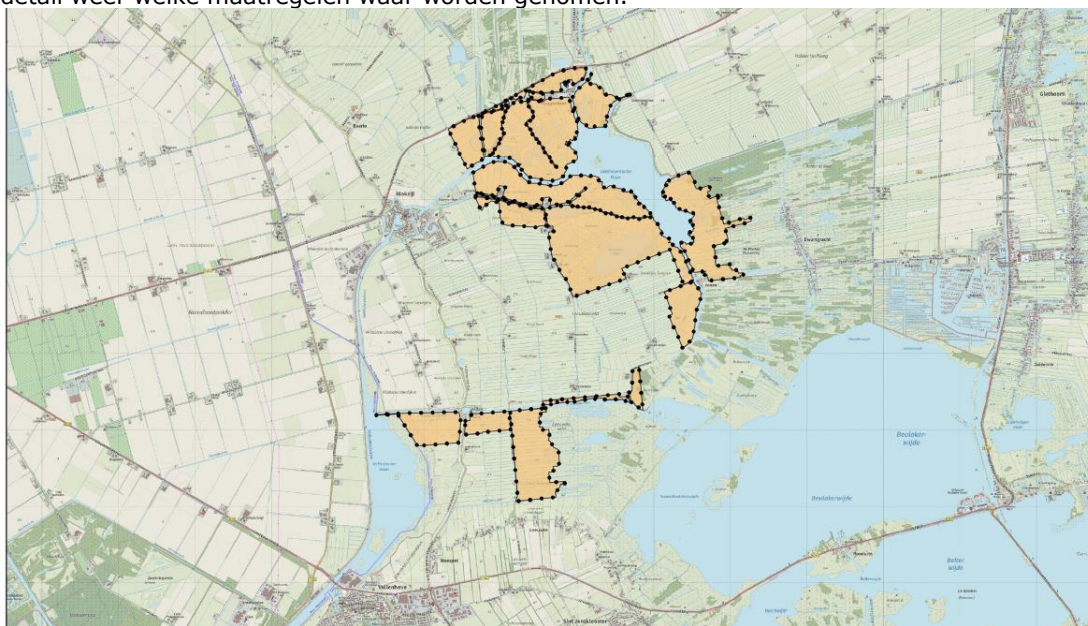
Het provinciaal inpassingsplan (PIP)

Dit plan is de juridische basis om de gewenste maatregelen ook echt uit te kunnen voeren. Het PIP regelt formeel het nieuwe gebruik en is de basis voor het verlenen van vergunningen.

Dit is een bestemmingsplan gemaakt door de provincie. Het inrichtingsplan en het MER zijn als bijlage bij het PIP opgenomen. Ze zijn de onderbouwing bij het PIP.

Om de inrichting van de natuurgebieden mogelijk te maken, moet het bestemmingsplan gewijzigd worden. Op veel percelen ligt nog een agrarische bestemming. Deze moet veranderen in een natuurbestemming om de doelen te bereiken. Ook de al als natuur bestemde gronden gaan we aanpassen. Dit is nodig omdat de geldende bestemming natuur nog bestaand agrarisch gebruik mogelijk maakt. Dit agrarische gebruik past niet meer bij de inrichting van het gebied als natuurgebied. In een aantal gebieden is nog wel rietteelt toegestaan.

Op de verbeelding (kaart) die hoort bij het ontwerp PIP kunt u zien of uw gronden van bestemming wijzigen. Op de digitale kaart op www.ruimtelijkeplannen.nl kunt u op perceelsniveau "inzoomen" en de bestemming bekijken. Verder kunt u in bijlage 1 van de planregels bij ontwerp PIP de maatregelenkaarten zien. Deze maatregelenkaarten geven in detail weer welke maatregelen waar worden genomen.

Plangebied Provinciaal Inpassingsplan

Het inrichtingsplan

Dit plan beschrijft hoe we de natuurdoelen voor het Natura 2000 gebied "De Wieden" realiseren. We beschrijven welke precieze maatregelen we nemen en de effecten hiervan. Ook toetsen we in het inrichtingsplan of we de doelen hiermee daadwerkelijk halen. Deze effecten overlappen deels met de milieueffecten die in het MER in beeld zijn gebracht. Het aspect natschade wordt in het inrichtingsplan met kaartbeelden verder verduidelijkt ten opzichte van het MER.

Op de maatregelenkaart die bij het inrichtingsplan hoort, kunt u zien wat waar gaat gebeuren. Ook kunt u zien wat voor gevolgen dit heeft voor uw gronden: worden uw gronden bijvoorbeeld natter en wat gaan we daar tegen doen?

Het milieueffectrapport (MER)

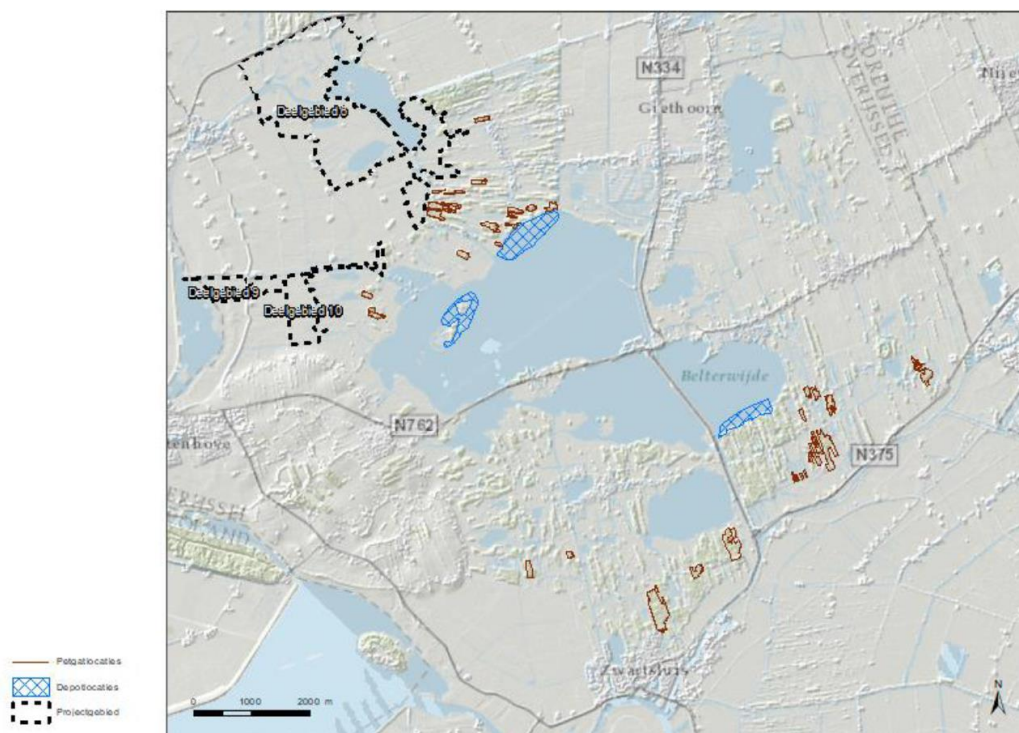
We gaan de bestemming van een groot gebied veranderen en we gaan een grote hoeveelheid grond afgraven. Dit zijn ingrijpende maatregelen. Daarom brengen we de milieugevolgen van deze maatregelen in beeld. Het rapport waarin we dit doen, heet een milieueffectrapport (MER).

In het MER toetsen we of we met de maatregelen de doelen bereiken en of er alternatieven zijn. Verder beschrijft het MER welke maatregelen we kunnen nemen om de nadelige effecten te beperken of te compenseren.

Het MER is bijlage 3-7 bij de toelichting van het ontwerp PIP en kunt u ook vinden op www.ruimtelijkeplannen.nl. In het stuk "MER De Wieden deel A" (bijlage 3 bij het ontwerp-PIP) kunt u de samenvatting van het MER lezen.

Het MER gaat ook over de nieuwe petgaten in de natuurgebieden. Dit doen we omdat het graven van petgaten ook milieueffecten kan hebben op de deelgebieden Muggenbeet, Duinweg Leeuwte en de Verbindingszone. Daarom hebben we ervoor gekozen om deze maatregelen mee te nemen in het MER. Zo kunnen we de maatregelen die we in dit gebied uitvoeren in samenhang afwegen. De bestemming van de gronden waarop we petgaten graven hoeft niet te wijzigen. Deze gronden hebben al een natuurbestemming. Daarom zijn deze gronden niet meegenomen in het inpassingsplan.

Op de kaart hieronder kunt u zien waar Natuurmonumenten petgaten graaft in de komende periode. De precieze periode is nu nog niet bekend. De locaties van de petgaten zijn bruin omrand. Met zwarte lijnen zijn de drie deelgebieden die als nieuwe natuur worden ingericht ingetekend. De blauw omlijnde gebieden zijn de vooroevers waarin Natuurmonumenten de vrijgekomen grond verwerkt.

Locaties voor het graven van petgaten

De vergunningen

Om uitvoering van de maatregelen mogelijk te maken, moet ook een aantal vergunningen worden aangevraagd en verleend. Dit zijn een ontgrondingsvergunning, een waterwetvergunning en een peilbesluit. Op een later moment vragen we nog een omgevingsvergunning en watervergunning aan voor de kunstwerken.

Waarom deze drie deelgebieden in één ontwerp PIP

Omdat de drie deelgebieden dicht bij elkaar liggen, hebben we ervoor gekozen om hiervoor één inrichtingsplan en PIP te maken. Dat is duidelijker dan drie aparte plannen. In deze drie

deelgebieden (Muggenbeet, Verbinding Wieden Vollenhovermeer en Duinweg Leeuwte) is de provincie als dit plan uitgevoerd is, klaar met de inrichting. Het beheer van het gebied gaat daarna naar terreinbeherende organisaties (zoals Natuurmonumenten, collectief van agrariërs, etc.)

Hoe dient u een zienswijze in op het ontwerp PIP?

Het ontwerp PIP ligt samen met de vergunningen zes weken ter inzage. Het inrichtingsplan en het milieueffectrapport liggen als bijlagen bij het ontwerp PIP ook ter inzage. In deze periode kunt u het plan en de Reactienota (inspraaknota) inzien en een zienswijze indienen bij Gedeputeerde Staten. Dit kan digitaal, schriftelijk of mondeling. De terinzagelegging van het ontwerp PIP wordt bekendgemaakt in de Staatscourant, het Provinciaal Blad en de plaatselijke huis-aan-huis-bladen. In deze bekendmaking is aangegeven hoe en waar u de plannen kunt bekijken en hoe u een zienswijze kunt indienen.

Let op: Wilt u de mogelijkheid behouden om later beroep in te stellen tegen het PIP, dan moet u een zienswijze indienen. Heeft u bij het voorontwerp PIP een inspraakreactie ingediend, dan is dit niet hetzelfde als een zienswijze. Om de mogelijkheid tot het indienen van een beroep te behouden, moet u alsnog een zienswijze indienen.

Waar gaat dit project en dus deze documenten niet over?

Scheurverbod

We verlenen geen ontheffing van het scheurverbod. Dat betekent dat agrariërs in hun bedrijfsvoering rekening moeten blijven houden met het scheurverbod. Het ministerie van LNV is nog in gesprek met de Europese Commissie over een mogelijke ontheffing. De provincie wordt door het ministerie betrokken en op de hoogte gehouden van eventuele vervolgstappen maar is hierin geen initiatiefnemer. De inrichting van de drie deelgebieden staat los van het scheurverbod.

Stikstofproblematiek

Uit de uitspraak van de Raad van State blijkt de noodzaak tot het uitvoeren van de natuurherstelmaatregelen. Het PIP is er op gericht om de realisering van de natuurherstelmaatregelen zo snel als kan mogelijk te maken. Dit is op lange termijn in het belang van de economie in zijn geheel. Zo lang er geen natuurherstelmaatregelen worden genomen, zit een groot deel van de economische ontwikkelingen (waaronder die van de agrarische sector) op slot.

Het ontwerp PIP sluit aan op advies van het Europees Hof en de uitspraak van de Raad van State.

Landinrichting Blokzijl-Vollenhove

Dit plan voor de Natura 2000 maatregelen volgt een eigen spoor los van de landinrichting. Voor de Natura 2000 opgave wordt de planologische procedure nu doorlopen (PIP procedure). Hiermee wordt het mogelijk gemaakt om de voorgenomen natuurmaatregelen te realiseren. Ongeacht de uitkomst van de landinrichting moeten wij onze opgave vanuit de Natura 2000 doelen realiseren. Hiervoor is de bestemmingswijziging noodzakelijk en dus opgenomen in het PIP. Het spoor van de landinrichting gaat ondertussen ook door. De beide sporen wachten niet op elkaar. Het eventuele onteigeningsspoor zal echter niet eerder worden ingezet dan dat aktepassering ruilverkaveling gereed is. Daarbij is het van belang te benadrukken dat vanaf de start van het project wordt ingezet om de benodigde gronden voor de nieuwe natuur op "minnelijke wijze" beschikbaar te krijgen.